

ΑΡΧΑΙΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ

Σύμφωνα με την Αιγυπτιακή κοσμολογία ο δημιουργός του φωτός και του κόσμου είναι ο θεός Ρα ή αλλιώς θεός του Ήλιου. Από τον θεό Ρα γεννήθηκε το ζεύγος Σου και Τεφνούτ, που αντιστοιχούν στη γη και στον ουρανό. Ο θεός Ρα απεικονίζεται σε πάπυρους, τοιχογραφίες κλπ, συχνά ως ένας ηλιακός δίσκος με φτερά ή ως ένα θεϊκό ηλιακό μάτι και τον συναντούμε σαν μυστηριακό θεό Ατούμ Ρα και δημιουργικό θεό Άμμων Ρα. Παριστάνεται συνήθως με σώμα άνδρα και με κεφαλή γερακιού. Έχει όμως πολλές μορφές, οι πιο συνηθισμένες εκτός από του γερακιού, είναι γάτας και σκαθαριού. Ο λόγος του Ρα ζυμωμένος με το χρώμα της Γης έπλασε τους ανθρώπους και όλα τα έμβια όντα. Το Σύμπαν το φαντάζονταν ως ορθογώνιο κουτί με πάτωμα την Γη και οροφή ή μία αγελάδα ή το επιμηκυμένο σώμα της θεάς Νουτ. Το πρόσωπό της ήταν στραμμένο στην ανατολή και τα άκρα της αποτελούσαν τους στύλους του στερεώματος. Γύρω από το σύμπαν-κουτί έρεε ένας μεγάλος ποταμός πάνω στον οποίο ταξίδευαν με την βοήθεια των καικιών ο Ήλιος και η Σελήνη, που κρύβονταν στις σπηλιές των οχθών του κατά την δύση τους. Το ίδιο και οι πλανήτες. Κάθε δεκαπενθήμερο ένα αγριογούρουνο έτρωγε σιγά σιγά την σελήνη για δύο εβδομάδες. Όταν πείναγε πολύ την έτρωγε με την μια δημιουργώντας τις εκλείψεις.

INKAS

Ο Θεός Ήλιος , ο Παχακαμάκ ανέτειλε στην αρχή του κόσμου από τη λίμνη Τιτικάκα.Ήταν τόσο λαμπερός , που τίποτα άλλο εκτός από αυτόν δε φαινόταν στον ουρανό . Αλλά ο νυχτερινός ουρανός ήταν άδειος , έτσι ο Παχακαμάκ έφτιαξε τα άστρα , τους πλανήτες και τη Σελήνη.

Η όμορφη Σελήνη , η Παχαμάμα , έγινε γυναίκα του και μαζί έφτιαξαν τους ουρανούς και τη γη.Ο Παχακαμάκ έφτιαξε τους πρώτους ανθρώπους από μια πέτρα .Οι πρώτοι άνθρωποι ήταν οικτρά πλάσματα.Δεν ήξεραν τίποτα για τον κόσμο και δεν ήξεραν πώς να επιβιώσουν.

Ο Ήλιος και η Σελήνη γέννησαν ένα γιο και μια κόρη.Έστειλαν τα παιδιά τους στη γη για να βοηθήσουν τους ανθρώπους. Ο γιος δίδαξε στους άντρες πώς να οργώνουν και να σπέρνουν τα χωράφια και πώς να χτίζουν σπίτια. Η κόρη πλησίασε τις γυναίκες και τις δίδαξε την τέχνη της υφαντικής και της μαγειρικής.

«Διδάξτε στους ανθρώπους να είναι καλοί και δίκαιοι.Θα τους δίνω ζέστη και φως για πάντα. Αλλά να βεβαιωθείτε ότι δε θα ξεχάσουν ποτέ τους δημιουργούς τους» ήταν η εντολή του Παχακαμάκ.

Ο γιος του ήταν ο πρώτος Ίνκα. Με την αδερφή και γυναίκα του γέννησαν τους πρώτους ανθρώπους.

Η δομή της κοσμολογίας Ίνκα πηγαινει από τη Γη (Pachamama), στο Βουνό (Apu) και στα αστέρια. Το τελετουργικό του Δημιουργού είναι γνωστό ως Taitanchis. Η λέξη Taitanchis μεταφράζεται κυριολεκτικά ως «Θεό».

ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ ΧΟΠΙ

Ο θεός δημιουργός είναι ο Ταϊόβα . Δημιούργησε τον πρώτο άνθρωπο , τον Σοτουκνάγκ και τον διέταξε να δημιουργήσει το Σύμπαν . Ο πρώτος κόσμος ονομάστηκε Τοκπέλα και περιελάμβανε γη , νερό και αέρα , καθώς και την Κογιανγκβούτι , τη Γυναίκα – αράχνη , αρχηγό της αρχαίας φυλής των Ανασάζι .

Η Κογιανγκβούκι δημιούργησε μετά όλα τα ζωντανά πλάσματα .Αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν υπάκουαν στους θεούς κι έτσι ο Σοτουκνάγκ τους σκότωσε με έναν κατακλυσμό. Άλλοι δυο «κακοί» κόσμοι δημιουργήθηκαν και καταστράφηκαν , ενώ τώρα βρισκόμαστε στον τέταρτο κόσμο , τον Τουακάχι .

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Πολύ πιο ολοκληρωμένος είναι ο μύθος που μας αφηγείται ο Ησίοδος στη "Θεογονία" του για την αρχή του κόσμου και την καταγωγή των θεών. Στην αρχή λοιπόν ήταν το Χάος, η Γη και ο Έρωτας. Αυτές οι τρεις πρωταρχικές θεότητες δεν είχαν συγγενική σχέση μεταξύ τους, απλώς εμφανίστηκαν η μία μετά την άλλη.

Μέσα στην απεραντοσύνη του κοσμικού χρόνου προήλθαν κάποτε από το Χάος, χωρίς να μεσολαβήσει κάποιο ερωτικό σμίξιμο, δύο παράξενα όντα, το Έρεβος και η Νύχτα.

Χωρίς αρσενική βοήθεια η Γαία γέννησε τον Ουρανό που έπειτα την γονιμοποίησε ξανά. Από εκείνη την ένωση γεννήθηκαν πρώτα οι πιτάνες: έξι αρσενικά και έξι θηλυκά όντα

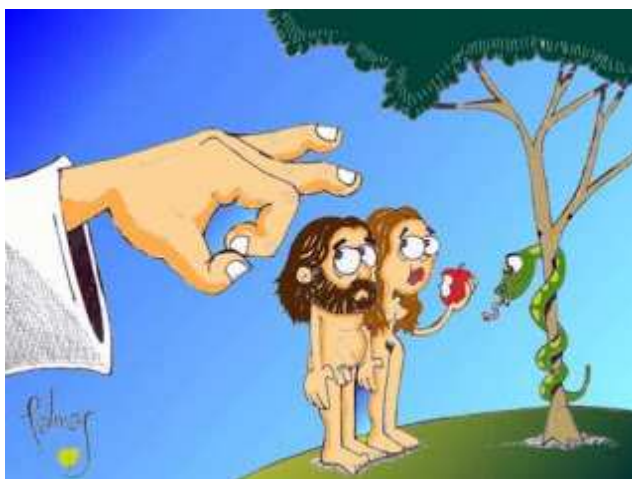
(Ωκεανός, Κοίος, Κρίος, Υπερίων, Ιαπετός και Κρόνος, Θεία, Ρέα, Θέμις, Μνημοσύνη, Φοίβη και Τηθύς), κατόπιν οι μονόφθαλμοι Κύκλωπες και οι Εκατοντόχειρες. Ο Κρόνος (ο νεότερος, πολύ πανούργος και πιο φοβερός εκ των παιδιών της Γαίας) ευνούχισε τον πατέρα του Ουρανό και έγινε ο κυβερνήτης των Θεών με την αδελφή του Ρέα ως σύζυγο του ενώ οι άλλοι πιτάνες έγιναν αυλικοί του. Η σύγκρουση πατέρα γιου επαναλήφθηκε όταν ο Κρόνος ήρθε αντιμέτωπος με τον γιο του, Δία. Ο Δίας, με την βοήθεια της μητέρα του Ρέας, προκάλεσε τον Κρόνο σε πόλεμο για την βασιλεία των Θεών. Εν τέλει, με τη βοήθεια των Κυκλώπων, που ελευθέρωσε από τα Τάρταρα, ο Δίας και οι σύμμαχοί του νίκησαν, ενώ ο Κρόνος και οι πιτάνες φυλακίστηκαν στα Τάρταρα. Έπειτα ο Δίας διέταξε τον Προμηθέα και την Αθηνά να φτιάξουν κατ' ομοίωση των θεών το τρίτο είδος ανθρώπου, από πηλό και να καλέσουν τους άνεμους να τους εμφυσήσει ζωή.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Κατά τον Χριστιανισμό, ο Θεός έπλασε τον κόσμο μέσα σε επτά ημέρες. Αφού έφτιαξε τον ουρανό, τη γη, τα ζώα κλπ, την έκτη μέρα έφτιαξε από χώμα και νερό τον άνθρωπο κατ' εικόνα και κατ' ομοίωση και την έβδομη μέρα αποφάσισε να ξεκουραστεί (γι' αυτό και την Κυριακή δεν εργαζόμαστε). Ο Αδάμ, ο πρώτος άνθρωπος τριγυρνούσε χαρούμενος και γυμνός σε ένα καταπράσινο κήπο μαζί με τα ζώα και ο Θεός τον έβλεπε και καμάρωνε για το αριστούργημα που είχε φτιάξει. Ο Αδάμ

ὁμως ἐνιωθε μοναξιά – φαίνεται δε μπορούσε να συνεννοηθεί με τα ζώα - και ζήτησε από το Θεό να του φτιάξει ακόμα ένα άνθρωπο, ὁμοιο του για να κάνουν παρέα. Ο θεός τον λυπήθηκε και ἐφτιαξε από τα πλευρά του Αδάμ την πρώτη γυναίκα, την Εύα. Τους ἄφησε ελευθέρους να περιπλανιούνται στον κήπο, αλλά τους εἶπε να μην φάνε από μια μηλιά, γιατί θα τους τιμωρούσε. Μια μέρα ὁμως, εμφανίστηκε στην Εύα ένα φίδι και την παραπλάνησε (ἀγνωστο πως) να δοκιμάσει από τον απαγορευμένο καρπό. Αυτή ἐφαγε ένα μήλο και ο Θεός θύμωσε τόσο πολύ, που τους ἐστειλε μακριά του στη Γη. Η Εύα και ο Αδάμ ἐκαναν τα πρώτα τους παιδιά, τα οποία αλληλοσκοτώθηκαν και ἐτσι ξεκίνησε η πορεία του ανθρώπου στη Γη.

Ένας από τους πιο σεβάσιμους αρχαίους θεούς είναι ο θεός Ἡλιος. Ο Ἡλιος είναι γιος του Τιτάνα Υπερίωνα και της Τιτανίδας Θείας και αδελφός της Σελήνης και της Ηούς (Αυγής). Εκτός από θεός της ηλιακής ακτινοβολίας, ο Ἡλιος είναι προστάτης των ὄρκων μιας και πολύ συχνά στην αρχαιότητα οι ἄνθρωποι ορκίζονταν σε αυτόν που τα παν θωρεί (εξάλλου ὅπως είναι γνωστό, ουδέ κρυπτό υπό τον Ἡλιο). Ἀκόμη ο Ἡλιος είναι αυτός που χαρίζει την ὄραση και ἐτσι θεωρεῖται ο προστάτης της. Οι αρχαίοι Ἕλληνες φαντάζονταν τον θεό Ἡλιο ως ἕναν νέο, χωρίς γενειάδα, ο οποίος φορούσε μία ρόμπα και στο κεφάλι του ἔφερε ἕνα αστραφτερό φωτοστέφανο. Ἐτσι οδηγούσε το χρυσό του ἄρμα, το οποίο ἔσερναν τέσσερα ἄλογα (συνήθως φτερωτά). Κάθε πρωί ἀναδύονταν από το χρυσό παλάτι που κατοικούσε, στην ἀνατολή, στην κοίτη του ποταμοῦ Ωκεανού και φτάνοντας το μεσημέρι στο ἀνώτατο

του σημείο (μεσουράνημα), κατέληγε αργά το απόγευμα στην Δύση, στην γη των Εσπερίδων. Εκεί κατέβαινε και μεταφερόταν στο παλάτι του για να ξαναρχίσει την άλλη μέρα ξανά το ταξίδι του.

Ο Ήλιος βοήθησε τον Δία και τους υπόλοιπους Ολύμπιους στην κατάληψη της εξουσίας κατά την Τιτανομαχία. Στην μοιρασιά του κόσμου όμως αργότερα απουσίαζε. Έτσι διαμαρτυρήθηκε στον Δία που δεν τον θυμήθηκαν και δεν του έδωσαν τίποτα. Τότε ο Δίας μην έχοντας αφήσει κάτι εκτός της μοιρασιάς για να του δώσει, φανέρωσε μία νέα γη για τον Ήλιο. Ήταν η Ρόδος που αναδύθηκε από τον βυθό της θάλασσας, που προσφέρθηκε στον Ήλιο, ο οποίος αφού την στέγνωσε πρώτα με τις ακτίνες του στη συνέχεια της χάρισε την λάμψη του. Στην Ρόδο η λατρεία του Ήλιου ήταν πολύ διαδεδομένη. Ένα από τα εφτά θαύματα του αρχαϊκού κόσμου, ο Κολοσσός της Ρόδου, ήταν αφιερωμένος στον Θεό Ήλιο. Ο Κολοσσός ήταν ένα τεράστιο μπρούντζινο άγαλμα του Ήλιου με μορφή άνδρα ο οποίος κρατάει πυρσό και καίει δυνατή και λαμπερή φωτιά. Το άγαλμα αυτό κατασκευάστηκε γύρω στο 300π.Χ. και πατούσε το ένα του πόδι στα αριστερά και το άλλο στα δεξιά του λιμανιού της Λίνδου στη Ρόδο. Γύρω στο 224π.Χ όμως το άγαλμα έσπασε σταγόνα εξαιτίας ισχυρού σεισμού που έπληξε την περιοχή. Ο Ήλιος όπως και οι υπόλοιποι θεοί είχε αρκετά παιδιά. Η πιο γνωστή του κόρη είναι η Πασιφάη, η γυναίκα του βασιλιά της Κρήτης Μίνωα, η οποία γέννησε αργότερα τον μινώταυρο. Ο πιο γνωστός του γιος είναι ο Φαέθωνας, ο οποίος προσπάθησε να οδηγήσει μία μέρα το άρμα του πατέρα του αλλά δεν κατάφερε να το ελέγξει. Έχασε τον έλεγχο και πέρασε τόσο κοντά στην γη που την έκαψε. Βλέποντας τον ο Δίας, έστειλε τον κεραυνό του και τον γκρέμισε από το άρμα. Το φλεγόμενο σώμα του έπεσε στον ποταμό Ηριδανό. Βλέποντας τον οι αδελφές του οι Ηλιάδες άρχισαν να τον πενθούν και από την ένταση του πένθους τους με τα πολλά τους δάκρυα, μεταμορφώθηκαν σε λεύκες και τα δάκρυά τους να έγιναν το ρετσίνι που τρέχει από το δέντρο.

Ο Ήλιος από την θέση που βρίσκεται μπορεί και βλέπει τα πάντα. Πολλές ιστορίες τον παρουσιάζουν ως κατάσκοπο. Ήταν ο Ήλιος αυτός που φανέρωσε στον Ήφαιστο ότι η γυναίκα του θεά Αφροδίτη τον απατούσε με τον αδελφό του τον θεό Άρη. Ακόμη ο Ήλιος φανέρωσε στη θεά Δήμητρα για την αρπαγή της αγαπημένης κόρης της από τον θεό Πλούτωνα, στον κάτω κόσμο, όταν εκείνη γυρεύοντας την σε παντού, σε ουρανό, θάλασσα και γη δεν μπορούσε να την βρει πουθενά.

Τον Θεό Ήλιο πολύ συχνά αρκετοί τον ταυτίζουν είτε με τον θεό της φωτιάς Ήφαιστο είτε ακόμη συχνότερα με τον θεό του φωτός Απόλλωνα (εξάλλου το προσωνύμιο του θεού Απόλλωνα Φοίβος σημαίνει φωτεινός). Τα ιερά ζώα του Ήλιου είναι ο κόκορας και ο αετός.

Πηγές:http://www.mikresistories.net/2011/01/blog-post_18.html

<http://www.moiragr/mythologia.php?gid=16>

Οι θεοί του ήλιου και της σελήνης των Ινουίτ

Οι Ινουίτ, οι αυτόχθονες της Αλάσκας, της Γροιλανδίας και του Αρκτικού Κύκλου, εξηγούν την ύπαρξη του ήλιου και της σελήνης μέσω του θρύλου του θεού της σελήνης Anningan και της αδερφής του, θεότητας του ήλιου, Malina. Οι δύο θεότητες ζούσαν μαζί αρμονικά, μέχρι που μια μέρα, όπως συμβαίνει σε όλα τα αδέρφια, τσακώθηκαν, κυνηγώντας ο ένας την άλλη. Εξαιτίας λοιπόν του συνεχούς κυνηγητού τους, ο Anningan παραμελεί τη διατροφή του και γίνεται ολοένα και πιο αδύνατος, κάτι που εξηγεί τις φάσεις της σελήνης. Όταν το φεγγάρι εξαφανίζεται από τον ουρανό, οι Ινουίτ πιστεύουν ότι ο Anningan έχει πάει επιτέλους για φαγητό. Όταν επιστρέφει, συνεχίζει να βρίσκεται στο κατόπι της Malina, ενώ όταν τελικά την πιάνει, αυτό είναι που δημιουργεί την ηλιακή έκλειψη.

Ο κέλτικος θεός του ήλιου Lugus

Ο θεός του ήλιου των Κελτών Lugus, ή Lugh στην Ιρλανδία, ήταν μια ημι-ιστορική φιγούρα: επρόκειτο για έναν ατρόμητο βασιλιά-πολεμιστή που είχε οδηγήσει τον λαό του, μια φυλή στην αρχαία Ιρλανδία, σε νίκη ενάντια σε μια φυλή γιγάντων. Ηγέτης των γιγάντων, γνωστοί ως Formorians, ήταν ο διαβόητος θεός του κάτω κόσμου Balor, μια μοχθηρή φιγούρα που ήταν μάλιστα και παππούς του Lugus. Η πολύπλευρη θεότητα Lugus συνδεόταν με τελετουργικά γονιμότητας, διάφορες ανθρώπινες ικανότητες, αλλά και με τον κύκλο της συγκομιδής. Η νίκη του ήλιου απέναντι στο σκοτάδι είναι ένας δημοφιλής μύθος στην ινδό-ευρωπαϊκή παράδοση.

Η ινδουιστική θεότητα του ήλιου

Σύμφωνα με τη αρχαία ινδουιστική διδασκαλία, ο Surya, ως θεός του ήλιου, αντιπροσώπευε την ορατή μορφή του θεϊκού, μια θεότητα δηλαδή που μπορούσες να δεις με τα ίδια σου τα μάτια κάθε μέρα. Απεικονιζόταν ως άνθρωπος με τέσσερα χέρια, τον οποίο έσερναν συνήθως πάνω στο κάρο του εφτά άλογα. Ο Surya θεράπευε τους αρρώστους και κατείχε προνομιακή θέση στο ινδουιστικό πάνθεο, αφού ήταν ταυτόχρονα υπεύθυνος και για την καλή τύχη των ανθρώπων...

Lisa και Mawu

Οι γηγενείς του Μπενίν, της Γκάνας και του Τόγκο θεωρούσαν τη Lisa (τη θεότητα του ήλιου) και τη Mawu (τη θεότητα του φεγγαριού) ως δίδυμες

οντότητες σε ένα πνεύμα. Οι δυο τους ήταν οι δημιουργοί του σύμπαντος, με τη Mawu να αναπαριστά τη μητρότητα και τη γονιμότητα, την ώρα που η Lisa ενσάρκωνε τη θερμότητα, τη δουλειά και τη δύναμη.

Αφρική

Οι άνθρωποι του Tiv θεωρούν ότι ο Ήλιος είναι ο γιος του υπέρτατου όντος Awonndo. Η φυλή Barotse πιστεύει ότι ο Ήλιος κατοικείται από τον Θεό του ουρανού Nyambi. Ακόμη και όταν ο ήλιος θεός ταυτίζεται με το υπέρτατο ον, σε ορισμένες αφρικανικές μυθολογίες αυτός ή αυτή δεν έχει ειδικές λειτουργίες ή προνόμια σε σύγκριση με άλλες θεότητες.

Ινδονησία

Οι ηλιακοί θεοί έχουν ισχυρότερη παρουσία στη μυθολογία της Ινδονησίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Ήλιος είναι σεβαστός ως "πατέρας" ή "ιδρυτής" της φυλής. Αυτό μπορεί να ισχύει για το σύνολο της φυλής ή μόνο για τις βασιλικές οικογένειες. Η πρακτική αυτή είναι πιο συχνη στην Αυστραλία και στο νησί του Τιμόρ, όπου οι ηγέτες των φυλών θεωρούνται ως άμεσοι κληρονόμοι του θεού ήλιου.

Μυθολογία των Αζτέκων

Στη μυθολογία των Αζτέκων, ο Tonatiuh ήταν ο θεός του ήλιου. Οι Αζτέκοι άνθρωποι τον θεωρούσαν τον ηγέτη της Tollan (παράδεισος). Σύμφωνα με την κοσμολογία τους, κάθε ήλιος ήταν ένας θεός με τις δική του κοσμική εποχή. Οι Αζτέκοι ήταν γοητευμένοι από τον ήλιο και τον παρατηρούσαν προσεκτικά, και επίσης είχαν ένα ηλιακό ημερολόγιο παρόμοιο με αυτό των Μάγιας.

Η Προδοσία του Ra.

Η γυναίκα του Ra, Νουτ, ήταν παράλληλα ερωτευμένη με τον Θεό Τζεμπ. Όταν ο Ra ανακάλυψε την προδοσία ήταν εξαγριωμένος. Της απαγόρευσε να κάνει παιδιά σε οποιαδήποτε από τις 360 μέρες που συντελούσαν το Αιγυπτιακό ημερολόγιο τότε. Αυτό οργιστην καρδιά της Νουτ και έτσι επικάλεστηκε την βοήθεια του φίλου της, Θεοθ. Ο Θεοθ σκέφτηκε πολύ προσεκτικά και βρήκε μια λύση. Χρειαζόταν την Σιλέν, την Θεά του Φεγγαριού, να τον βοηθήσει, διότι το δικό της φως ερχόταν ενάντια σε αυτό του Ra. Έτσι της ζήτησε να του δανείσει το 1/7 του φωτός της και αυτή δέχτηκε.

Αυτός είναι και ο λόγος που το φεγγάρι μικραίνει κάθε μήνα. Ο Θοθήρη το φως και πρόσθεσε 5 μέρες στο ημερολόγιο. Έτσι έγιναν 365 μέρες. Η Νουτ κατάφερε να κάνει παιδιά σε αυτές τις 5 ημέρες -5 παιδιά κάθε ένα σε μία ημέρα από αυτές- χωρίς να παρακούσει τον Ρα.

<http://solar-heliospheric.engin.umich.edu/hjenning/Egyptianmyths.html>

Ήλιος και Απόλλωνας

Ο Απόλλων όπως παρουσιάζεται στον Όμηρο, με ασημένιο (και όχι χρυσό) τόξο δεν έχει ηλιακά χαρακτηριστικά. Αλλά μέχρι τους Ελληνιστικούς χρόνους ο Απόλλων είχε συνδεθεί στενά με τον ήλιο θρησκευτικά. Το επίθετό του Φοίβος αποδόθηκε αργότερα από τους Λατίνους ποιητές και στον θεό Ήλιο Σολ.

Οι παλαιότερες αναφορές στον Απόλλωνα ως ταυτοποιημένο μερικές φορές με τον θεό Ήλιο εμφανίζονται στα επιζώντα αποσπάσματα του έργου του Ευριπίδη Φαέθων. Σ' ολόκληρο το έργο ο Ήλιος φαίνεται να παρουσιάζεται ως ξεχωριστός από τον Απόλλωνα αλλά σε έναν λόγο κοντά στο τέλος του έργου η Κλυμένη, μητέρα του Φαέθοντα, θρηνεί το χαμό του παιδιού της από τον Ήλιο τον οποίο οι άνθρωποι ορθώς αποκαλούν Απόλλωνα (το όνομα Απόλλων εδώ κατανοήθηκε με τη σημασία Απολλύων "Καταστροφέας").

Η ταύτιση έγινε κοινός τόπος σε φιλοσοφικά κείμενα και εμφανίζεται στα γραπτά του Παρμενίδη, Εμπεδοκλή, Πλουτάρχου και του Κράτη Θηβών μεταξύ άλλων ενώ εμφανίζονται και σε μερικά Ορφικά κείμενα. Ο Ψευδο-Ερατοσθένης γράφει για τον Ορφέα:

Αλλά έχοντας πάει κάτω στον Άδη για τη σύζυγό του και βλέποντας τι είδους πράγματα υπήρχαν εκεί, δεν συνέχισε να λατρεύει τον Διόνυσο, από τον οποίο ήταν γνωστός, αλλά πίστευσε πως ο Ήλιος είναι ο μεγαλύτερος των θεών, ο Ήλιος στον οποίο επίσης απευθυνόταν ως Απόλλωνα. Ξυπνώντας κάθε νύχτα γύρω στα χαράματα και ανεβαίνοντας στο βουνό Παγκαίον περίμενε την ανατολή του ηλίου, ώστε να τον δει πρώτος. Για αυτό, ο Διόνυσος, νευριασμένος μαζί του, έστειλε τις Βασσαρίδες, όπως αναφέρει ο Αισχύλος ο τραγωδός. Τον ξέσκισαν και διασκόρπισαν τα μέλη.

Ο Διόνυσος και ο Ασκληπιός ταυτοποιούνται επίσης μερικές φορές με αυτόν τον Απόλλωνα Ήλιο.

Αλλά στα μυθολογικά κείμενα ο Απόλλων και ο Ήλιος είναι σχεδόν παντού ξεχωριστοί. Ο θεός Ήλιος, ο γιος του Υπερίωνα, με το ηλιακό του άρμα, αν και συχνά αποκαλείται Φοίβος δεν αποκαλείται Απόλλων εκτός από σκόπιμες μη-παραδοσιακές ταυτοποιήσεις. Οι Ρωμαίοι ποιητές συχνά αναφέρονταν στον θεό Ήλιο ως Τιτάν.

Η ανατολή του Ήλιου (ερυθρόμορφος κρατήρας)

Ο Βοριάς κι ο Ήλιος (Μύθοι Αισώπου)

Μια φορά, ο Ήλιος κι ο Βοριάς έπιασαν μια μεγάλη συζήτηση για το ποιος από τους δυο ήταν ο δυνατότερος.

- Εγώ, έλεγε ο Ήλιος.

- Όχι, εγώ, έλεγε ο Βοριάς.

Κι είχαν τόσο πείσμα, ώστε κανένας τους δεν υποχωρούσε μπροστά στον άλλον.

Έτσι όμως, δεν έβγαινε συμπέρασμα, ούτε θα 'βγαινε ποτέ, τόσο πεισματάρηδες που ήταν κι οι δυο τους.

- Σου προτείνω ένα στοίχημα! είπε τέλος ο Βοριάς.

- Τι στοίχημα; ρώτησε ο Ήλιος.

- Να διαλέξουμε στην τύχη έναν άνθρωπο κι όποιος από τους δυο μας καταφέρει και τον γδύσει, εκείνος θα 'ναι ο δυνατότερος .

- Το δέχομαι το στοίχημα! είπε ο Ήλιος.

Σε λίγο, φάνηκε στον κάμπο ένας άνθρωπος, που πήγαινε ολομόναχος.

Άρχισε τότε, ο Βοριάς, να φυσάει δυνατά.

Ο διαβάτης έσκυψε το κεφάλι του και σταύρωσε τα χέρια του, πάνω στο στήθος, για να προφυλαχτεί από τον αέρα.

Ο Βοριάς φύσηξε πιο δυνατά κι ο διαβάτης, κούμπωσε το ρούχο του κι επειδή ο Βοριάς δυνάμωνα το φύσημά του, ο καημένος ο άνθρωπος έβγαλε μια μάλλινη κουβέρτα, που την κουβαλούσε σ' ένα σακί, και τυλίχτηκε μ' αυτήν, για να μην ξεπαγιάσει.

http://ozoirosmathitistisprotis.blogspot.gr/2012/03/blog-post_12.html

Νιγηριανό Παραμύθι. Ο Ήλιος και το Νερό

Μια φορά κι έναν καιρό, τότε που όλα πάνω στη γη ήταν αλλιώτικα, ο ήλιος και το νερό ζούσαν μαζί κι έκαναν παρέα. Ο ήλιος πήγαινε συχνά επίσκεψη στο νερό, μα το νερό ποτέ δεν τον είχε επισκεφτεί.

-"Γιατί δεν έρχεσαι και συ στο παλάτι μου;" ρώτησε μια μέρα ο ήλιος το νερό.

-"Δεν μπορώ, ήλιε μου", απάντησε το νερό.

"Γιατί, αν έρθω, πρέπει να φέρω μαζί μου όλους τους συγγενείς μου".

-"Και γι' αυτό, καλό μου νερό, ανησυχείς;" είπε ο ήλιος.

"Το παλάτι μου είναι μεγάλο. Έχει χώρο για όλους σας. Ελάτε και μη νοιάζεστε καθόλου", είπε αποφασιστικά ο ήλιος.

Έτσι, το νερό μάζεψε όλους τους συγγενείς του και κίνησαν για το λαμπρό παλάτι του ήλιου. Ήταν το νερό της θάλασσας, το νερό των ποταμών, το νερό των πηγών και των λιμνών, ήταν οι βροχές, οι θύελλες κι οι καταιγίδες, ήταν και τι δεν ήταν...

Όταν έφτασαν στο παλάτι του ήλιου, εκείνος κατέβηκε να τους υποδεχτεί.

-"Καλώς τους", πρόφτασε να πει, μα πριν αποσώσει τα λόγια του, το νερό χύθηκε μέσα στο παλάτι και πλημμύρισε τα πρώτα πατώματα.

Ο ήλιος, ξαφνιασμένος, έτρεξε κι ανέβηκε στα τελευταία πατώματα, μα σε λίγο, έβλεπε, με τρόμο, το νερό να γεμίζει το παλάτι του.

- "Σου το είπα πως είμαστε πολλοί", του είπε το νερό, καθώς έβλεπε τον ήλιο να χλομιάζει όλο και περισσότερο.

"Τώρα όμως, δεν μπορούμε να κάνουμε πίσω".

Ο ήλιος έβλεπε το νερό να προχωρά και σιγά σιγά να ανεβαίνει και να γεμίζει και τα υπόλοιπα πατώματα του παλατιού. Αναγκάστηκε να ανέβει στη στέγη. Το νερό όμως, στα γρήγορα, σκέπασε και τη στέγη. Τότε ο ήλιος κάνει έναν πήδο και φράαααπ, ανεβαίνει στον ουρανό.

Από τότε, άρχισε να μένει εκεί. Κι εκεί είναι ακόμα μέχρι και σήμερα

Ήλιος και Φαέθων

Από τη χρυσή πύλη του ουρανού κοιτάζε ο Φαέθων με λαχτάρα τον πατέρα του τον Ήλιο, που ανέβαινε στο φωτεινό του άρμα και περνούσε με μεγαλείο τον ουρανό.

Ποθούσε ν' ανέβει κι εκείνος μια μέρα στο άρμα, να πιάσει τα γκέμια, να νιώσει τη δύναμη των αλόγων και να τα δαμάσει με τα χέρια του. Ήθελε να δει τα άλογα ν' αφρίζουν και ν' αγριεύουν, κι εκείνος με σιδερένια δύναμη να τα βαστά.

Όταν γύριζε το βράδυ ο Ήλιος, πετιόταν ο Φαέθων στο λαιμό του και τον παρακαλούσε:

— Πατέρα, άφησε αύριο να οδηγήσω εγώ το άρμα σου!
Μα ο Ήλιος κουνούσε το κεφάλι.

— Είσαι μικρός ακόμα, έλεγε.

Και ο Φαέθων δάγκανε τα χείλια του και σκυθρωπός χάιδευε τα ιδρωμένα άλογα.

Μα ο Ήλιος αγαπούσε το γιο του και πονούσε να τον βλέπει λυπημένο. Μια μέρα δε βάσταξε πια.

— Πήγαινε, είπε. Σήμερα ας οδηγήσεις εσύ το άρμα μου.

Το έλεγε με δισταγμό και ανησυχία, ο Φαέθων όμως δε βαστιόταν πια, του φαινόταν ότι η χαρά τον έπνιγε.

Πήδησε στο άρμα, άρπαξε τα γκέμια και μαστίγωσε τα άλογα.

Ξαφνιασμένα ορθώθηκαν τα ζώα, έπειτα με ορμή χύθηκαν στον

ουρανό σέρνοντας το άρμα πίσω τους. Γρήγορα όμως ένιωσαν πως το χέρι που τα βαστούσε δεν ήταν του Ήλιου το στιβαρό χέρι, και αγριεμένα τίναξαν τα κεφάλια τους χλιμιντρίζοντας δυνατά. Από τα ρουθούνια τους πετούσαν φλόγες και τα πέταλά τους έβγαζαν σπίθες.

Με το γόνατο στηριγμένο εμπρός του στο χρυσό τοίχωμα του άρματος, γύρευε ο Φαέθων να βαστάξει τ' άλογα. Ο άνεμος σφύριζε στ' αυτιά του, τα μαλλιά του τον έδερναν στο πρόσωπο, μα εκείνος με σφιγμένα τα δόντια τραβούσε τα γκέμια για να δαμάσει την ορμή των ζώων. Ήταν άξιος γιος του Ήλιου.

Όλη τη δύναμή του τη μάζεψε, τα χέρια του σκάλωναν στα λουριά, το σώμα του γερμένο πίσω αγωνιζόταν να συγκρατήσει τ' άλογα, μα εκείνα, πιο δυνατά από τον Φαέθοντα, είχαν πια παρατήσει το συνηθισμένο τους δρόμο, και μια κατέβαιναν τόσο χαμηλά, που έκαιγαν τη γη και μαύριζαν τους ανθρώπους, και μια πάλι πετιόνταν τόσο ψηλά, που πάγωνε η γη και σκεπαζόταν από χιόνια.

Είδε ο Δίας από τον Όλυμπο το κακό που γινόταν, φοβήθηκε μη καταστραφεί ο κόσμος, και οργισμένος πέταξε τον κεραυνό του απάνω στο άρμα.

Τα άλογα πετάχτηκαν ολόρθα, ξετρελαμένα από το χαλασμό γύρω τους, και σταμάτησαν απότομα, με τα ρουθούνια διάπλατα, τα μάτια κατακόκκινα, δαμασμένα από το φόβο.

Το σώμα όμως του αγοριού συντριμμένο και αγνώριστο γλίστρησε από το άρμα κι έπεσε στον Ηριδανό ποταμό, το σημερινό Πάδο της Ιταλίας. Σαν είδαν οι αδελφές του πως τον σκέπασαν τα νερά, άρχισαν θρήνους και κλάματα, και, μοιρολογώντας, ανεβοκατέβαιναν την όχθη του ποταμού γυρεύοντας το πτώμα του Φαέθοντα.

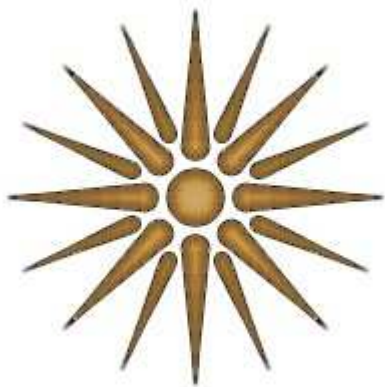
Τόσο τις λυπήθηκε ο Δίας που τις μεταμόρφωσε σε ψηλές λεύκες. Και όταν φυσά ο άνεμος σειούνται ακόμα σήμερα οι λεύκες και στενάζουν και τρέμουν τα φυλλαράκια τους από τον πόνο.

Ο Ήλιος στις παραδόσεις

«ΜΑΡΤΗΣ»

Είναι η συνήθεια να δένουν οι μητέρες στο χέρι ή στο πόδι των παιδιών τον λεγόμενο ένα κορδόνι από λευκό και κόκκινο νήμα, ώστε να τα προφυλάξουν από τις ακτίνες του μαρτιάτικου ήλιου, οι οποίες θεωρούνται πολύ επικίνδυνες. Ο ήλιος το Μάρτιο συνήθως καίει και μαυρίζει τα πρόσωπα των παιδιών.

Ο Ήλιος στην Τέχνη

Ήλιος της Βεργίνας

Ο Ήλιος της Βεργίνας (αλλιώς "Άστρο της Βεργίνας") είναι ένα σύμβολο που βρέθηκε το 1977 σε χρυσή λάρνακα σε Βασιλικό τάφο που αποδίδεται στη Μακεδονικής Βασιλικής Δυναστείας του Φιλίππου Β' και του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Περιγραφή συμβόλου

Από τον ήλιο της Βεργίνας διακρίνονται καθαρά οι δεκαέξι ακτίνες και ο ρόδακας. Στην Λάρνακα της Ολυμπιάδος υπάρχει παραλλαγή του ήλιου της Βεργίνας με 12 ακτίνες.

Σημασία συμβόλου

Η σημασία του συμβόλου δεν έχει αποσαφηνιστεί πλήρως. Διάφορες εκδοχές των αρχαιολόγων είναι ως σύμβολο της Μακεδονίας, έμβλημα της Αργεαδικής δυναστείας του Φιλίππου, ένα θρησκευτικό σύμβολο που αναπαριστά τους 12 Θεούς του Ολύμπου, ή ένα διακοσμητικό σχέδιο. Δεκαεξάστεροι και Οχτάστεροι Ήλιοι παρουσιάζονται συχνά σε Μακεδονικά και Ελληνιστικά νομίσματα και ασπίδες της Περιόδου. Επίσης υπάρχει και αριθμός απεικονίσεων Αθηναίων Οπλιτών να φέρουν ένα πανομοιότυπο δεκαεξάκτινο σύμβολο στη πανοπλία τους, από τον 6ο π.χ.αιώνα, καθώς και σε νομίσματα, από τη νησιωτική μέχρι την ηπειρωτική Ελλάδα.

Ποιήματα που αναφέρουν τον Ήλιο

Πολλοί ποιητές αναφέρουν τον ήλιο στα ποιήματά τους. Μερικά από αυτά είναι:

- «Οι ποιητές κατοικούν έξω απ' το φόβο. Κι όπως ο ήλιος φωτίζει απ' ευθείας κι εκείνοι: μιλούν απ' ευθείας»
("Το έργο των ποιητών" Ν. Βρεττάκος)

- "Στην κεφαλή σου κρέμεται ο ήλιος μαγεμένος.
Παλληκαρά και μορφονιέ, γεια σου, Καλέ, χαρά σου".

"Μ' όλο που τότ' ασάλευτος στο νου μ' ο νιος εστήθη
Κι' είχε τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι στήθη".
(Ελεύθεροι Πολιορκημένοι-β' σχεδιάσμα)

- "...αυτά τα πρόσωπα δε βολεύονται παρά μόνο στον ήλιο"
(«Ρωμιοσύνη» Γ.Ρίτσος)

- " Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ και μυρσίνη συ δοξαστική
μη παρακαλώ σας μη λησμονάτε τη χώρα μου!".
(«Άξιον Εστί»)

- "Τόσο πολύ τη μέθυσε ο χυμός του Ήλιου που έγειρε το κεφάλι της
και δέχτηκε να γίνει,
σιγά- σιγά: η μικρή Πορτοκαλένια!".
(«Η Πορτοκαλένια» Οδ. Ελύτης)

- "Ήλιε, ήλιε που βάφεις μ' αίμα τη θάλασσα
γυμνός προσφέρομαι στη φλόγα σου
να φωτίσω τα μάτια των ανθρώπων».
- "Αδελφέ μου κρυώνω
που ναι ο ήλιος να ζεστάνω τα χέρια μου;"

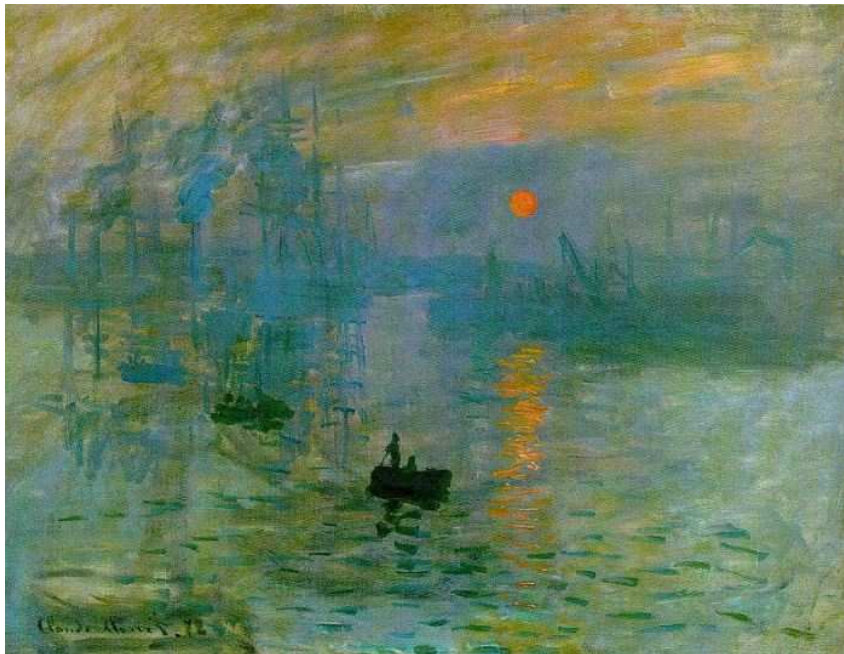
(«Το τραγούδι της Αδελφής μου» Γ. Ρίτσος)

Ο Ήλιος στην ζωγραφική

Πολλοί ζωγράφοι έχουν εμπνευστεί από τον ήλιο και τον έχουν αποτυπώσει στους πίνακες ζωγραφικής τους. Μερικοί από αυτούς είναι οι: Μονέ, Βαν Γκόγκ, Νταλί και Πικάσο.

Picasso-Sun and dove over ruins

Monet

Van Gogh

Τραγούδια που αναφέρουν τον Ήλιο

Ain't No Sunshine-Bill Withers

All For The Love Of Sunshine – Hank Williams Jr.

Away From the Sun – 3 Doors Down

Good Day Sunshine – The Beatles

Don't Let the Sun Go Down On Me – George Michael & Elton John

Here Comes The Sun – The Beatles

Staring At The Sun – U2

Walking' On The Sun – Smash Mouth

Βιβλιογραφία : www.wikipedia.org , <http://www.sfak.org> , από
εγκυκλοπαίδεια, <http://3gym-kerats.att.sch.gr>, www.planitikos.gr
<http://hliatoras.wordpress.com>